

KOROSE OHO DZAIRA PEPA

Pauro ma Timotteo geeteta
Roma, Itaria
Tii 62
Kiristuho Oko ma Boto
Korose nagapa, Asia Gattiqa

¹ Dzoobe:

Dzesu Kiristui hiiremi ana Pauroi noho qarū abi naate Timotteo noma napaho anama nakai dzaira pepa erake qeesubi. ² Oi sinabidza nokanoka ma qaheuba tupu Korose nagapana oorai nikeho quba naka qeete oonita moorare, Ohongai nikeho quba hasu dzoobirorai!

*OHONGA HIIREMI KOROSE ABI NOOKA TANI
NAATETA*

³ Oi qupi samane Timotteo ma nakai pupu hireqi Dzesu Kiristuho maike nikeho quba dzoobe hiirorai. ⁴⁻⁵ Oi teehe bahe naka nookami nikei Kiristu nooka hisi eeteqi hee, qusuho meupu napahoi iisuta peitoraiqi hiireqi abi samanipamuke dzaira eetorai.

⁶ Oi abi bosata nikeho quba sinabidzaho noo mee hiiremi nikehota meupunoma naateta paha haba samaneta meupunoma naatorai. Oi nike sinabidza nookata bodzaqata ao hisi eeteqi meenipamuke Ohongaho kokora gesina naate soubireta.

⁷ Oonita Kiristuho abi bosata nikeho quba sinabidza kamo iso keke mootomi oho gesina naateta oio Epapara, abi bagenoma. Oonihe Timotteo ma nakake eetemi ooraiho isakita noke sutasutata

mootomi oorai, dzasa. ⁸ Oonita Sumasai nike kokora bagenoma teeke baanaitemi nike noho quba eetorai oho pobike Eapara noi hiiremi nana nookorai.

PAUROI KOROSE ABIHO QUBA PUPU HIIRE QAATA

⁹ Nookaқи qupi ma sau samaneke Timotteo ma nakai nikeho quba pupu baura eetorai. Nakai hee, O Ohonga, Korose abi nokoi nokanoka ma Sumasaho tete gesina naate soubireqa baura nii noko pobi hiiremi ooraike nokoi qusubaita soubidzareiqi hiirorai. ¹⁰ Nakai hee, O Ohonga Soopara, Korose abi nokoi niiho isakita oora ma qaara nokome eetemi abihota bagenoma naatemi noko Ohonga niike gesinanipamuke naate baura qidza qesaqesa qere hiiremi oho meei haba bi-idzare.

¹¹ Oonihe Ohonga niiho beedzae maina ttuunomanita nokoi niihota giimaқи qakiqakima niho dzaodzaota qeemaқи baura minaraho quba isanate qaarareiqi nakai hiirorai. ¹² Ohonga nii noko ma nanake gamaqa isakinomaitemi oko ma boto nihoi dzadzata oorai nokoma nanai ttaiqa naate qaarakoita Ohonga mai, nanai niiho hasa ma gegema hiirorai.

¹³ Nii ao nanake qupiho tupidzata dzeimami ao biranatemi nii korose abi ma nanake qeseba khata niimeho pobita teekanomaitorai. ¹⁴ Oonita noko ma nanai saqosaqo ma kahosa dzamudzamu ikata bahe khata niihota saridzorai. Oho totohota Timotteo ma nakai pupu hiirorai.

KIRISTUI BAATAHO ISAKI MA BAURA

¹⁵ Korabete qupadzomare. Ohongake nesema mooraquho tete bamuhe meeke Khatai ao Maiho isakita biranateqi noi motamota minaraho kotanga naate oorai. ¹⁶ Oonita ttokana mooraihoni mae qusuna mooraamahoni mae ttari ape ma apeho pobi ma beedzaeho koridza koridza oorai quba oi te sepeke biranataranihe quba minarai beedzaeho Maikhata boto nohota keke biranate soubirorai oi paha noomaeho pobi naate qaatai qaarakoi.

¹⁷ Noi quba minaraho khooba, oho kaata ma here dzobadzoba kekeni. ¹⁸ Ma paha noi baata neta qoridzaquho eka bosa khata biranateqi ao sinabidzaho oko ma botoho qiba naate ooraita moomi noi quba minaraho pona ma agoago ooni.

¹⁹⁻²⁰ Oonita Kiristui suu ma heenomai oomi Ohonga Maihota isanateta. Isanatemi hu ma koridza, huhu ma saru oota, oke Kiristui gama teenaitareiqi mai noke dzoobireta. Dzoobiremi noi hapahapata dzuu nomeke perebire qusu ma ttokaho soota naatemi minarai Ohongaho neta atima qaararidzoni.

²¹ Nookao, nike agobake Ohongake ibo eeteqi qupa biribiri nikemehe isakita quba ngiingi ma peranoma samaneke eete qaata. ²² Oonihe Kiristui sama nome baata quba ai mootomi oi nikeho hasu naatemi nike ao kahosaama naate qupa sasari ma rikerikema maiho dzagata inobetareiqi hiiremi oorai.

²³ Oonita ai tataumaho noo nikeke pobi hiiretaho husi ma paita nike ao atimaqa suhe qidza saridzaridzoho dzaodzaota poupaama naate qaarare. Oi abi haba gegebetorai nokoho

quba sinabidza hiire baaqorai anaio oho Qaru abi oonita qupadzomare.

PAUROI KOROSE ABIHO HEME BAURA EETETA

²⁴ Anai nikeho quba heme baura eetoraiho qubake ququimaamani. Kiristui sinabidzaho oko ma boto nomeho quba heme baura eetetaho kokota anai qakiqakima ipibireqi nike ika ma ikata isaki saridzaamake oorai oho qubake ana sama name qaanataama. Bamu. ²⁵ Ohongai bauraho kamo biiremi ooraiho isakita ana nikeho quba noho noo rerengi eete soubidzaridzoho qaruke ana eetorai.

²⁶ Nookao, Ohongai te noo agiagi oke agobake uimane neimane pobi hiiremi nooka qaararanihe poiqanipamuke sinabidza tupu nomeho quba naho toota paanaitorai. ²⁷ Noo agiagi ape bahe Kiristui nikeho oora ma qaarata qoberobaho isaki naate qaamake Ohongahota bagenomanipamu naatemi haba maina painaho abi samanei oho pobi nookaqa noho dzaodzao eetorare. Noo oi ooni.

²⁸ Oonita abi samanei Kiristuho neta kotanga naate qoobareiqa nanai nokanoka ma gesina ma qogo ma saga mekeqoma hiireqi Kiristuho sinabidza hiirorai. ²⁹ Qate beedzae apeta baura oke eetorai bahe Kiristuho beedzae ma tatangai anake uumami oho dzaodzaonoma naatorai.

2

¹ Raottikhea ma Korose nagapana oorai qesama nikei naho nese ma pati mooraama oonihe anai nikeho quba baura minanipamuke eetoraiho

pobike nike eto nookaama naatainoiqi ana qeete. ² Qeetemi isaiteqa adzahaha naate kokoraho tete iso keke saridzare. Saridze nikei gesina naate soubiremi Ohongaho khaire ma gunugunu dzukudzukuna oi meupunoma naatemi oho meeke nikei Kiristuho neta gama mai eetare. ³ Oi Ohongaho nokanoka ma gesina oi gama Kiristuho ttuta sapu gegedza pereborai.

⁴ Oke teehe quba hiidzaranihe eto abi teei noo samaneta nike ikobete mainata dzeimaino. ⁵ Oi anaho sama eraqanihe qupai nikeho neta oorai. Oi nikeho ai tatauma Kiristuho neta idzoidzoke oorai ma ttarima ooraike gama moo soubiremi naho ttidza qidzanatorai.

KIRISTUHO BEEDZAE TTUUNOMANITA NO-HOTA ATIMORARE

⁶ Meeke nike ao Kiristuke qase dzoomoraihe noho neta oora ma qaara nikeme iso keke eete qaarareiқи ana hiire. ⁷ Oho qubake nike noho neta atimaqa battigara naatare. Nananai nikeke sinabidza hiire paanaitetaho isakita nike sama nikeme qaasumaqa saninoqake Ohongaho hasa ma gegema hiire qaarare.

⁸ Oonita abi qesai sama qusubaiteqi ttokaho tete sepesapeke qupadzomaqi eto nikeke abiho iiha ma dzoobidzaho isakita dzeimaino. Quba oi Kiristuho noo ma pobi riitemi gumeho isaki naatakoita nike oho quba bakena geema qaarare.

⁹ Nookare! Ohongaho mee minarai gamaqa Kiristuho sehata oorai. ¹⁰ Oho quba nike beedzae minaraho qiba Kiristu Sooparaho ttuta giimoraquko isaki nikehoi hee eete qarakoi.

11 Oho qesa nike Kiristuho neta geebanoma naate oorai oonihe oi te sama koko kuibidzaquho oonidzara oi qupa qanga kuibidzaquho geebani. 12 Ma paha nike sobasoba saridzeta oi teehe mumure bahe nikeke Kiristuma gama baate-taho qura tuputa qurabiretaho qaseqase naatemi Ohongaho beedzae nikeho ai tataumata baura eete tukutomi nike ao Kiristuma ttaike eehaha naate oorai, sobasoba oi ooni.

13 Oi nike kahosa abi ooqi oora ma qaara qangama qaata oi baataho pobi. Oonihe Ohongai Kiristuke tukuhiqi nikeke oho qesa tukutoqi kahosa nikehoke gama akobetemi qidza naateta.

14 Oi hu nooho getaqetai napake qomaqoma hiire qaami Kiristui napaho habara naatemi hu nooi noke hapahapanaiteqi napake qomaqoma hiibaquho isakiamana naatemi napai oho sasari naate oorai.

15 Maa! Abi soopara bise ma baisenoma mina ma adza ttokana oorai nokoi napaho nookami quba sepe ma midzanoma naate qaatahe Ohongai midza ma iga ma qomaqoma napaho irina qaata oke Kiristuho irita teenaite mootomi noi napaho tteki aimami ttoka ma haba minaraho abi mimi roqobeteqi moomi napai oho sasari ooni, buububuu!

HU NOOI BAMU NAATEMI KIRISTUI NAPAHO QARAQARA

16 Oke eete ooraita nike poma ape ma apeke eetaqu, oi oba ma patta muunaquni mae dzuma eetaquni mae baura bodzaho koridza hiibaqu oke eto oberama eetemi abi qesa oke nookami midzanoma naatano. 17 Agobake Dzuta abihota

oho hu samane tatangai qaata oke nokoi nookami meenoma naate qaatahe hu nooi Kiristuhō qaamodzamodzaka keke eete qaata. Oonihe poiqa qaamodzamodza bamu naatemi Kiristui aoke baaqi napaho tete mee naate oorai.

¹⁸ Abi qesa sama nokome bagara biireqi angero qesaqesaho qaru eeteqi baku agiagiho qiiri eete tuumorai. Abi oonomai iiha ma dzoobidza nokomeho nookami qoberobaho isakinipamu naatoraihe nokoi Kiristu qiba napahoke potti biirorai. Oonihe nokoi nikeke tete siibaqu oho isaki bamu. ¹⁹ Mooro, Oko ma boto ma sama ma sasake pobipobitake eete patta ma quba moitorai oi ape bahe Kiristu qiba napaho teenanita oho quba napai qesa hongasire ao bitotorai.

²⁰⁻²² Dzuta abi hee, eto erake hesataino, eto oke muunaino, eto qeeraho bisata tuumaino oiqi hiirorai. Oonihe samaho too tetateta oke napa hesate muunaquko oionita oi ttidzata qurateqa ao bamu naatakoita quba oonomai bamu napake qangaqitaqu. Eto nokoho noo qusubaiteqa eka nokohoho pobi naataino. Oi bosata nike ma napai Kiristuma gama teena naate baasuqi ttokaho eka qesaqesa napake suuto qaata oke ao uhutoqi oho saqosaqo naate oorai. Oonita nike naane quba burisi eete paha oho kabira naataqu?

²³ Dzuta abi hiirorai oi sama urupusa eetaqu ma maranga biidzaquho isaki. Oonihe khooba nohoke sigumami, eehe, oi ikanomake eete napake hoobire ttokaho dzebidzebike suqobidzaqu? Baamunipamu. Nokoi nokanoka ma sama gaibanomaho totohota hiiroraihe qoqopa nokohoi ikoikononmani.

3

NAPAI KIRISTUMA GAMA DZAPA POBINOMA NAATAKOI

¹ Kiristu ma napake Ohongai teenaite baataho neta tukutomi oorai. Ma Kiristui qusuta Maiho boto pobi naate ooraita nike noho quba samaneke qusubaitare. ² Qusubaiteqa iiha ma dzoobidza nikeme ttokaho quba samanehota hiumaqa qusuhota mooto Maiho qupaqupa eete qaarare.

³ Oi teehe bahe ttokaho oora ma qaara agoba nikehoi bamu naateta. Qate usaqe oke Kiristuhu oora ma qaarama gama sengibetemi ooraita nike Ohongaho botota oorai. ⁴ Oonita Kiristu qaraqara napaho noi paana naatemake napai noma gama dzapa pobita paana naate soubidzakoi.

NAPAI USAQE NAATE OORAITA OHO ISAKITA QAARARE

⁵ Oho quba ttokaho oora ma qaaraho qetta ma koko nikehota atimorai oke susupu teetemi bamu naatare. Oi guume ma meera, qanga ma pasena, ma quba peranomaho dzaodzao, ma petta ma qeraqera oke gama tume biiremi bamu naatare. ⁶ Quba oi ohonga oberohero isaki ooni. Oke qaataama naatemi Ohongai bamu nike suudza-betaqu.

⁷ Meeke nike oho isakita bosata qaata ma oi bodza ota gattiqa isanate qaata. ⁸ Qate poiqa oi baamu isanataqu oonita quba oonoma qaasuhiqa ooso ma dzauba, ma noo qanga qagonoma, ma noo attinoma oke gama too nimeta kuibidzare.

⁹⁻¹⁰ Oonihe eetoqa qesa ikobete sama nikeme gimutta eetaino. Oi nike abi agobaho oora ma

qaaraho isaki ao kuibire qaateta. Oonita abi usaqe biranatoraiho oora ma qaara oio nokanoka Mai napahoho tomidzata biranatoraita nike ooqake qupadzomaqi oho nee ma bau eetorare.

¹¹ Nookao, oonomaho teteta Dzuta abi sama geebanomani mae Raaba abi oho geebaama ota koridza te ooraidzara. Oi ngaaho abini mae kinisa abi, eo sutasuta abini mae saqosaqo abi, apenei Kiristuhota atimorai nokohota oho koridza ooraamanihe Kiristuho dzapaqai keke napake gama sengibetorai.

DZASAHO TETEKE NAPAI SUIMA QAARARE

¹² Oonita Ohonga nike ma napaho dzasa minake eeteqi asatemi napai noomaeho pobi naate oorai. Oho qubake nike nee ma bau apeke eetaqu bahe, baruna heme ma kokora ma qupa gaiba ma pookeba samakeba, quba oonomaho nee ma bau eetorare. ¹³ Teei temu nomeho kahosa eete ooraquko Sooparai napaho quba dzasa eeteta oke qupadzomare. Napai noho tomidza naate qesa qesaho kahosa eetainohe oke gama gaubire qaarare.

¹⁴ Ma oho tongo neta nike qupa kokorama ooraquko oora ma qaara minarai gaema keke oorakoi. ¹⁵ Kiristuho keba ma dzapai nikeho qupa soopara eetorai. Ooqaho qubake nike qupa ma sama teenaiteqa ttaiqa naate qaarare.

¹⁶ Kiristuho nooi nikeho bisata kata gaama oomi nike nokanoka qidzata sinabidza noo qesagesa ma subesubeho naa hiibare. Nikei qesa qupanomaite Ohongaho torota hasama gegema hiire qaama Sumasai ttaike oho qaki ma naki naatakoi.

¹⁷ Oonita nike quba botoma eetaquni, mae tooma hiibaquni, mae quba minarake eetaqu, oke eesuqa Soopara Dzesuho dzapa quba eeteqi Ohonga maiho dzoobe hiire qaarare, ooboboo!

MAIMANE PAIMANE MA KHAMETOHO SINASINA

¹⁸ Paimane nookare. Nike apumane nikemeho pesuta oora ma qaara qidza eetemi Ohongahota bagenoma naatakoi. ¹⁹ Qate apumane nike etoqa atamane nikeme biribiri eetaino, nokoke kokora eete qaarare.

²⁰ Ma khameto nike poma tee ma teeta mai ma pai nikeme qusubaitemi Ohongai nookami isanatakoi. ²¹ Qate mai ma pai nike khata ma khameto pobiteqi eto isakiamake pobitemi suqo-bidzanoma naataino.

BAURAHO MAIMANE MA KOKORA ABIHO SINASINA

²² Kokora abi nikei abi mimi nikemeho noo iso keke qusubaiteqa baura oke eto ttenittenima nokoho nese ma penga quba eetainohe Ohongake qupadzomaqi ququima qaarare. ²³ Baura minarahota eto abike qaupuitainohe dzaodzaoma Ohongaqaake qaupuite qaarare.

²⁴ Nooka! Qusuho iisuta Ohongaho ipi ma ari qidza peitorai oke mai eetareiqi nikemae Kiristu Sooparaho qaru eete qaararidzonita qupadzomare. ²⁵ Oonihe teei baura nomeke qangaqitaquko oho habarake noomae quba qanga saridzakoi. Oi Ohongai teqaha tee ma teeke sepeke ipi ma habara moitoraidzaranihe abiho bauraho isaki mooqanoke moitakoi.

4

¹ Qateqa bauraho soopara mimi nike oho qesa qupadzomare. Nikemaeho Soopara teei paha qusuta ooraita nikeho kokora abi baura eetoraiho isakinipamuta nokoke saninoke ipi ma habara moitorare.

PUPU HIBAHIBA MA OORA MA QAARA QIDZAHO NOO

² Oionita nike gama susupu iso keke pupu hibahibaho baura gesinanipamuke naate hasama gegema hiirorare. ³⁻⁴ Oke hiireqa nikei nana hoobire pupu ma qubaho ttaiqa naatemi Ohongai sinabidza paanaitaridzoho tete kuraumakoi. Anai sutasutata ooraita nike bauraho ttaiqa naate anai Kiristuho noo agiagi hiire rerengi eetaridzoho qubake anake hoobire eto poma teeke qaataino.

⁵ Oonita bodza eto sesero eetainohe nike ao tete qidzaho qiri eete saridzeqa qesa sasata sinabidza nookaama nokoho baura eetare. ⁶ Oonihe noo nikeme gottake etteima hiiremi meke ma bibinoma naatemi abi qesaho noo tee ma teeke buribaro eetareiçi eto oho qabarobaro eetainohe oho ttimeka naatare.

PAUROI TTIKHIKU MA ONESIMOKÉ ISEREMA DZOOBIRETA

⁷ Qate Ttikhiku noi qeseba temu napaho, noi sinabidza abi qidza Ohongaho kokora bagenoma eetoraita noi anaho noo ma pobi nikeke pobi hiiakoi. ⁸ Pobi hiiqa noi nike qanoqanonomaitakoi. Oho qubake anai noke dzoobiremi qeehibi.

⁹ Ma kokora abi Onesimo noi nanaho dzaira naate ooraihe noi nikeho robenanita ana paha noke dzoobiremi tuusubi. Nopoi nanaho oora ma qaaraho isere nikeho quba paanaite soubidzakoi.

ABI QESAHO NOO MA POBI PAUROI QEETETA

¹⁰ Qate Gamani Arittako anama nakake suutota. Noi Dzesu Dzusto ma nopoi Mareko Banabehe mapuma noko tapari nikeho quba dzoobe hiibi.

¹¹ (Qate Mareko ao qeemaqa nikehota biranatem i ana noho noo hiiretaho isakita nike eto noke bisi naatainohe kokora eetare.) Abi naga tapari oi keke Dzuta abiho nena nooka hisi eeteqi ana hoobire Ohongaho pobita baura ttaike eetorai.

¹² Epapara noi Dzesu Kiristuhu kokora abi ma noi nikeho nenanita nikeho quba iiha ma dzoobidza minake eetorai. Oi nikei abi mee naateqa Ohongaho dza gesinanipamu naatareiqi noi Ohongaho torota pupu hiirorai. ¹³ Noho khoobake ana moohimi noi Raottikhea ma Hierapori nagapa abi ma nikeho baura adzapeke eetorai.

¹⁴ Qate Ttotta Ruka maraseniho mai gidza, ma Dzema nopoi paha nikeho dzoobe hiire.

¹⁵ Maqa, Ohongaho oko ma boto nagapa Raottikheaho nena ma atapa Niipa ma qesa noho nagata ttutturatorai nikei qesama nokoho dzoobe hiibare.

¹⁶ Oionita nike peparake isaiteqa nagapa Raottikheaho oko ma boto tupuho quba dzoobidzare. Ma ana paha nokoho quba teeke qeete dzoobihibita oke nike paha isaitare.

¹⁷ Qate Akhipu noke erake pobi hiibare. Ohonga Sooparai baura nii moiteta oke nii korabetanipamuke eete qupadzomaqi eete soubidzare!

¹⁸ NIKEHO DZOUBE HIIRE QEESUBI OKE NAA-
MAEHO BOTOI QEETENITA ANA SUTASUTATA
OORAI OKE ETO RUUME NAATAINO. DZOUBE!
HASU MA KEBATA OORARE.
Anai Pauro

PORO TONGO USAQE
The New Testament in the Guhu-Samane Language of
Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Guhu-Samane long
Niugini

Copyright © 1975 Bible Society of Papua New Guinea

Language: Guhu-Samane

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-01-02

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 31 Aug 2023

1e8f2c8a-2e91-5f7a-8d28-7e63415f9012